

UNIVERZITA KARLOVA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Cíle výchovy – VO: Člověk a jeho svět

Didaktika 1.ST I

Vypracovala: Adriana Rampáčková

Obor: Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Ročník: 2. ročník, KS

Vyučující: doc. PhDr. Jana Stará, Ph.D.

Obsah vzdělávání

Základním dokumentem, ze kterého by se mělo vycházet při realizaci učiva je Školní vzdělávací program (ŠVP), který vychází z Rámcového vzdělávacího programu (RVP). ŠVP si sestavuje každá škola vlastní. A podmínky jeho zpracování upravuje RVP.

RVP stanovuje: konkrétní cíle vzdělávání, délku a **obsah a podmínky vzdělávání**, organizační uspořádání, podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ...

Dalším dokumentem, s kterým můžeme při plánování výuky pracovat je Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+, která se věnuje tomu, jak by se za deset let (2020-203) mělo proměnit školství, kam směřuje a s čím by mělo pracovat. Zároveň poukazuje na chyby, na kterých by se mělo pracovat. Určuje 2 strategické cíle a 5 strategických linií. (obr.: vyjmuté z dokumentu Strategie vzdělávací politiky 2030+)

Obsah výuky uzpůsobujeme potřebám jednotlivců a třídy. Záleží, zda se ve třídě nachází žák s přiznanými podpůrnými opatřeními/mimořádně nadaný. Také záleží velmi na třídě jako celku, zda je potřeba výuku více individualizovat – Je třída schopna pracovat po skupinách? Vyhovuje žákům více práce jednotlivce? Potřebují žáci častěji střídát činnosti kvůli udržení pozornosti? ... Všem těmto faktorům musíme jako pedagog přihlížet a výuku podle toho upravovat.

Žáci s podpůrnými opatřeními

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření.

Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení základního vzdělávání všech žáků vymezuje RVP ZV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech žáků dané školy. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování **PLPP** a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu **IVP**. PLPP a IVP zpracovává škola.

Žáci mimořádně nadané

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Výuka žáků by měla probíhat takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet. Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Při vyhledávání nadaných a mimořádně nadaných žáků je třeba věnovat pozornost i žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Příprava na výuku Prvouka – 4.třída

Časová dotace: 45 min. – očekává se přesah do příští hodiny Prvouky

Téma hodiny: Příroda v jednotlivých částech světa

- V předchozích hodinách je potřeba žáky seznámit s kontinenty světa – a jejich názvy. Dále je potřeba, aby žáci měli povědomí o obyvatelích jednotlivých kontinentů.

Vzdělávací oblast dle RVP ZV: Člověk a jeho svět

Tematický okruh: Místo, kde žijeme

Úprava vzdělávání: Při realizaci této přípravy je potřeba přihlídnout k žákům – nachází se zde žák s přiznanými podpůrnými opatřeními? – jaké podpory žák potřebuje? Nápomocné mi mohou být dokumenty ze školského poradenského zařízení, kde se nachází i doporučení práce s dítětem (metody výuky, úpravy obsahu vzdělávání, forma a organizace výuky, personální podpora, způsob hodnocení žáka, doporučené pomůcky,...) Pokud je ve třídě dítě mimořádně nadané, opět mi budou nápomocné dokumenty ze ŠPZ. Je potřeba se řídit těmito doporučeními, aby všechny děti měly rovnocenné podmínky pro vzdělávání.

Rozvoj klíčových kompetencí:

kompetence k učení

- žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

kompetence sociální a personální

- žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají

Cíle obecné:

Žáka vedeme k orientaci ve světě informací a k časovému a místnímu propojování historických, zeměpisných a kulturních informací.

Lehce se dotkneme i poznávání a chápání rozdílů mezi lidmi, ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití, k plnění povinností a společných úkolů. (Okrajově se budeme věnovat rozdílům v podmínkách života lidí na různých místech naší planety.)

Očekávané výstupy:

Žák:

ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy

ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam

ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích

Minimální výstupy pro žáky s podpůrnými opatřeními:

Žák:

ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě

ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí

Cíle hodiny konkrétní:

Kognitivní:

Žák se orientuje v mapě světa.

Žák popíše specifické znaky podnebného pásu.

Žák zná názvy jednotlivých kontinentů.

Psychomotorické:

Žák přiřadí obrázky biomů ke správným oblastem v mapě.

Žák sleduje a následně pracuje s informací získanou z videa.

Afektivní:

Žák respektuje pravidla spolupráce při práci ve skupině.

Žák zná důležitost férového přístupu k ostatním lidem, kteří se od něj liší – různé pohlaví, národnost, ...

Pomůcky na hodinu: Pracovní listy do skupinky – uzpůsobíme počtu dětí, slepá mapa světa a obrázky přírodních scénérií – pro každého

Průběh hodiny:

Na jednu část tabule připevníme prázdnou mapu světa. (viz. přílohy) S žáky si pojmenujeme jednotlivé kontinenty – známe z předchozí hodiny. Stejnou mapu rozdáme i žákům – každému jednu. Dále každému rozdáme obrázky přírodní krajiny z různých částí světa. Děti přiřadí obrázky k jednotlivým částem světa dle svého vlastního úsudku. Jakmile to všechny děti budou mít doplněné, tak společně budeme doplňovat obrázky i na tabuli. Vždy vezmeme jeden obrázek a některé z dětí, které vyvoláme půjde k tabuli obrázek přiřadit. Pokud má obrázek správně – zeptáme se ho, jak na to přišel. Na stejnou otázku se zeptáme i v opačném případě a s ostatními dětmi mu zkusíme poradit správné místo.

Jakmile máme všechny obrázky určené pomocí šipek vedoucích od obrázků si sepíšeme v bodech, co na obrázku vidíme – popis přírody (stromy, rostliny), počasí. Dětem sdělíme, že jednotlivé místa se liší díky podnebným pásům. Řekneme jim jednotlivé názvy podnebných pásů a pomocí popisovače si je vyznačíme i na mapě na tabuli.

Po této aktivitě přichází na řadu video zaměřené na biomy světa a podnebí. Po shlédnutí videa žáky rozdělíme po skupinkách po 4/5 – záleží na počtu žáku ve třídě. (počítám s přibližným počtem 30 žáků) Žáci obdrží do skupinky mapu světa, kde jsou podnebné pásy označeny i s popisem, jak se mění teplota. (obrázek z učebnice viz. zdroje) Každá skupina obdrží také pracovní list, který společně vypracují. Každá skupinka má jiný pracovní list (tak

aby se ve třídě obsáhli všechny podnebné pásy – některé se mohou tedy objevit dvakrát) Při práci žáku skupinky obcházíme a kontrolujeme, zda nepotřebují pomoci či něco vysvětlit.

Otázky v pracovním listě:

- Jaké zde žijí zvířata?
- Liší se příroda v tomto podnebném pásu na jednotlivých místech?
- Jaká je zde teplota?
- Jaké nosí lidé oblečení?
- Jsou lidé v této oblasti něčím specifictí?

Jednotlivé skupinky si mezi sebou rozdělí části, které představí ostatním spolužákům, aby se všichni vystřídali. Následně po skupinkách prezentují svůj podnebný pás před tabulí.

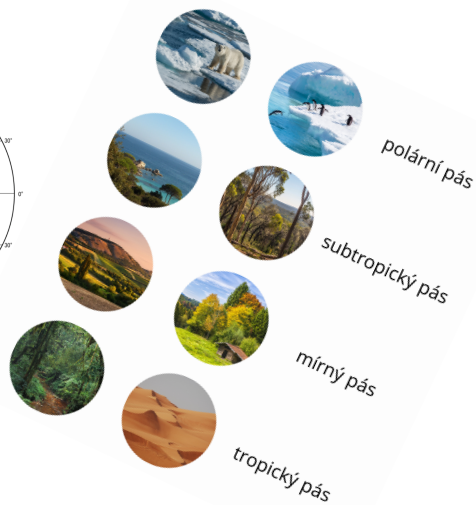
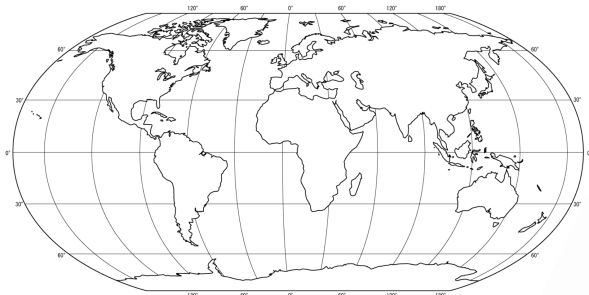
V následující hodině bychom popřípadě dokončili prezentaci podnebných pásů. Pokud lze upravit rozvrh a protáhnout do další hodiny pouze prezentaci je to optimální, aby se aktivita nerozdělila na více dnů. Vyplněné pracovní listy bychom společně s mapou podnebných pásů vyvěsili na nástěnku, aby informace byly pro děti k dispozici.

Hodnocení práce dětí by probíhala vždy slovně po prezentaci skupinky. V tomto případě bych hodnotila skupinku jako celek – jejich spolupráci, rozvržení práce, ...

V další hodině prvouky bychom se věnovali blíže jednotlivým biomům – flóra a fauna, počasí. Toto téma vybízí k učení prožitkem a to výletem do Zoo. Žáky bych rozdělila do dvojic a každá dvojice by měla jedno zvíře. Pomocí informativní tabule u výběhů by si děti zaznamenaly původ zvířete a pár základních informací o něm. S žáky bychom obcházeli zoo společně a u každého zvířete bychom se zdrželi na dobu nutnou pro zaznamenání informací. Tyto informace bychom si následně prezentovali v hodině a vyplněné listy si vyvěsili ve třídě na nástěnce. Dále by se na téma dalo navázat ve výtvarné výchově, kde by si děti namalovaly jeden z biomů.

PODNEBNÉ PÁSY: <https://www.youtube.com/watch?v=iOsaQQY-Wl8>

BIOMY: <https://www.youtube.com/watch?v=kYJh9c8m5IA&t=102s>

TROPICKÝ PÁS

BIOMY: POUŠTĚ, SAVANNA, KORÁLOVÉ ŘEČNÍKY, JELSKÉ LESY

ZVÍŘATA

POČASÍ A TEPLOTA

JAK SE LIŠÍ PŘÍRODA V TOMTO PÁSU?

JAKÉ ZDE LIDÉ ASI NOSÍ OBLEČENÍ?

JSOU LIDÉ V TÉTO OBLASTI NĚJAK SPECIFIČTÍ?

POLÁRNÍ PÁS

BIOMY: TAJGA, (LEDOVCE)

ZVÍŘATA

POČASÍ A TEPLOTA

JAK SE LIŠÍ PŘÍRODA V TOMTO PÁSU?

JAKÉ ZDE LIDÉ ASI NOSÍ OBLEČENÍ?

JSOU LIDÉ V TÉTO OBLASTI NĚJAK SPECIFIČTÍ?

SUBTROPICKÝ PÁS

BIOMY: MŘÍNĚ, KŘOVINY, MOKŘADY

ZVÍŘATA

POČASÍ A TEPLOTA

JAK SE LIŠÍ PŘÍRODA V TOMTO PÁSU?

JAKÉ ZDE LIDÉ ASI NOSÍ OBLEČENÍ?

JSOU LIDÉ V TÉTO OBLASTI NĚJAK SPECIFIČTÍ?

Zdroje:

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (červen 2023)

Školní vzdělávací program Základní školy Ořechov (září 2023)

Strategie vzdělávací politiky do roku 2030+